

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Quisnam sit iste liber scriptus intus & foris, & signatum sigillis septem. Et
Vidi dextera sedentis supra thronum, librum scriptum intus & foris,
signatum sigillis septem. Sectio Prima.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

& seniore, & erat numerus eorum millia millium, dicentium voce magna: Dignus est agnus, qui occisus est, accipere virtutem, & diuinitatem, & sapientiam, & fortitudinem, & honorem, & gloriam, & benedictionem. Et omnem creaturam, quæ in cælo est, & super terram, & sub terra, & quæ sunt in mari, & quæ in eo: omnes audiui dicentes: Sedeni in throno, & agno, benedictio, & honor, & gloria, & potestas in sæcula sæculorum. Et quatuor animalia dicebant: Amen: Et viginti quatuor seniores ceciderunt in facies suas, & adorauerunt viuentem in sæcula sæculorum.

COMMENTARIUM
SECUNDVM EXEGETICVM.

De secunda visione Ioannis.

Quisnam sit iste liber scriptus intus & foris, & signatum sigillis septem.

Et vidi in dextera sedentis supra thronum, librum scriptum intus & foris, signatum sigillis septem.

SECTIO PRIMA.

PROPOSITIO prima, & comunior est, librum hunc sacram esse scripturam: sic enim interpretantur Origenes hom. 12. super Exodum, & homil. 14. super Ezechielem, D. Hilarius in prologo in Psalmos, Eusebius Cæsariensis lib. 8. demonstr. Euangelicæ, cap. 2. D. Hieronymus in c. 22. Elia, Beda, Primasius, Rupertus, Richardus de sancto Victore, Ansbertus, Pannonius, Hugo Cardinalis, & Ioachimus. Tunc verò aiunt, huiusmodi librum esse in dextera Dei, non autem in sinistra; quia bonum spirituale, quod in sacra Scriptura continetur, malis, qui sunt ad sinistram, absconditur, bonis verò, qui sunt ad dexteram, aperitur. Sic enim etiam Deuteron. 33. Apparuit Dominus habens in dextera igneam legem, id est, charitatem, quam folis iustis impertitur: cum verò de sinistra Dei dicatur Proverb. 3. In sinistra eius diuitia, & gloria, rectè ex eo infert Rupertus, quantum dextera præcellit sinistra, tantum Scripturam sacram diuitijs omnibus, & mundi gloriæ antecellere.

Scriptus est intus, & foris, primò propter duplex testamentum, quorum testamentorum vetus foris scriptum fuit, nouum intus per mysterium latuit, quem admodum exponunt Beda, & Ansbertus, vel è contrario vt vult Richardus de sancto Victore, scriptus intus propter vetus Testamentum, vbi scientia de mysterio incarnationis occulta latuit: foris per nouum, vbi manifeste patet.

Secundò propter duplicem sensum, videlicet literalem, ac mysticum, vt exponit Rupertus, Pannonius, & Ioachimus. Tertio, secundum Richardum & Ioachimum, scriptus est intus ad spiritualium, & perfectorum exercitationem, foris

I.
Origenes.
D. Hilar.
Euseb. Cæs.
D. Hieronym.
Beda.
Rupertus.
Rich. Viti.
Pannon.
Hugo Card.
Ioachimus.
Liber hic cur
in dextera
Dei.
Deuter. 30. 3
Prou. 3. 16.
II.
Beda.
Ansbertus.
Rich. Viti.
Scientia my-
sterij incar-
nationis la-
tuit in veteri
instrumento.
Rupertus. Pa. 3.
Ioachim.

autem ad simplicium, & imperfectorum eruditionem. Quarto, vt etiam interpretatur Ioachimus, quia foris loquitur instituendo corpora, intus autem animas informando in fide.

III.
Septem sigil-
lorum my-
sterium, ex
Hugo Card.

Esa. 29. 11.

III.

D. Hieronym.
Sacram scri-
pturam dis-
ficultatibus
auoluit, cur
oportuerit.
Theophyl.
Clem. Alex.
Diuina non
passim vul-
ganda.
Pythag.
Plutarch.
D. Hieron.
Ruffin.
Tria Pytha-
goræ symbo-
la.

V.

D. Gregor.
Scriptura sa-
cra margari-
tum, ex Hier-
onymo.
D. August.
Dion. Areo.
Ioan. 5. 39.
Hæreticorum
insania circa
Scripturam
sacram, eum-
cunt.

VI.

Areth.
Petrus Aureo.
Diuina ar-
canum, liber
signatus.
Ioan. 1. 18.

Deut 32. 34.

*Signatus est autem sigillis septem, id est, omnibus obscuritatum generibus, eo quod numerus septem arius vniuersitatem significet. Primū sigillum, vt ait Hugo Cardinalis, est sententiarum profunditas. Secundum, sensuum multiplicitas. Tertium, figuratum varietas. Quartum, rerum ipsarum incomprehensibilitas. Quintum, mysteriorum obscuritas. Sextum, tropologiarum suauitas. Septimū denique, infallibilis veritas absque euidentia eorum, quæ in scripturis continentur: atque propter hanc scripturæ Sacræ difficultatem dicitur apud Esa. 29. *Eris vobis visio omnium sicut verba libri signati, quem cum dederint scienti literas, dicent lege istum, & respondebit non possum, signatus est enim.**

Fuit autem opus Scripturam sacram esse tam multis difficultatibus inuolutam. Primò, quemadmodum docet D. Hieronymus lib. 7. commentar. in Esaia cap. 18. vt ad eius intelligentiam prouocemur: solemus Chisti curiosius inuestigare quæ obscuris dicta sunt. Secundò, ex Theophylacto Lucæ 8. propter infideles ne altissima fidei mysteria, quæ non intelligunt, irrideant: quam rationem accepit à Dionysio Areopagita cap. 2. cælestis Hierarchiæ, & à D. Hieronymo in commentarijs super Naum cap. 3. Ob id etiam Clemens Alexandrinus lib. 5. stromatam, refert Ægyptios conlucuisse in valuis templorum Sphinges collocare, in symbolum obscuritatis, vt docerent diuina non passim vulganda. Quam etiam ob causam Pythagoras varijs symbolis arcana philosophiæ & moralia dogmata contexit, quorum nonnulla refert Plutarchus libro de institutione puerorum: imo & D. Hieron. in Apologia aduersus Ruffinum, vbi multa commemorat, simulque interpretatur Pythagoræ symbola, cuiusmodi est illud: *Coronam minime carpendam*, id est, leges vrbium conseruandas: & illud, *Et non comedendum*, id est, macerem de animo eximendum: & *hirundinem in domo non recipendam*, id est, garrulos, & verbosos homines sub eodem tecto non habendos, & alia similia.

Tertio, ex D. Gregorio homil. 10. super Ezechielem, vt multipliciter posset exponi: quo sensu dixit Hieronymus libro de virginitate ad Eustoch. *Scripturam sacram esse margaritum, quod potest ex omni parte perforari*: quæ ratio etiam affertur à D. Augustino epist. 59. & in præfatione 2. Psal. 18. Quarto, ex Dionysio Areopagita cap. 1. de cælesti Hierarchia: *Quia non aliter, inquit, fas erat infirmitati nostra lucrere diuinum radium, nisi sacrorum varietate velaminum opertum, & vestium ijs, quæ nobis familiaria sunt.* Hanc scripturæ difficultatem non obscure indicauit Christus cum dixit Ioan. 5. *Scrutamini scripturas.* Scrutari enim dicimur, quod valde absconditum, & altè defossum latet, ex quo satis euincitur incredibilis hæreticorum insania, aientium scripturam sacram facillimam esse, ac sui ipsius interpretem, neque doctore indigere, cum librum hunc septem signatum sigillis, nullus præter agnum inuentus fuerit, siue in celo, siue in terra, qui potuerit aperire.

Secunda expositio est Arethæ, & Petri Aureoli Cardinalis ex ordine Seraphico, Librum hunc esse diuinæ sapientiæ arcanū, quod quia nobis omnino est occultum, septè sigillis signatum dicitur, quia verò eorum mysteriorum reuelatione per Christū accepimus, iuxta illud Ioan. 1. *Vnigenitus, qui est in sinu Patris ipse enarravit*: idcirco agnus dicitur de dextera sedentis in throno librum accepisse, & sigilla resignasse. Et quidē diuinæ sapientiæ arcanum rectè signato libro comparatur, cū in eo sint omnia veluti obsignata, & recòdita: quemadmodū dicitur Deuter. 32. *Nōne hæc còdita sūt apud me, & signata in thesauris meis?* Quamquā hunc locum

D.

D. Gregorius lib. 12. Moral. cap. 11. de peccatis intelligit, quæ in secreto iudiciorum Dei suo tempore punienda referuntur: unde subiungitur: *Mea est ultio, & ego retribuam.* Quod etiam dicitur Iob 14. *Signasti quasi in sacculo delicta mea.* id est, omnium delictorum meorum memoriam conseruasti, ut in ea suo tempore animaduerteres. Atque ad hos thesauros videtur allusisse Paulus, cum dixit ad Roman. 2. *secundum diuitiam suam, & impenitens cor thesaurizat sibi iram.*

Eadem diuinorum arcanorum incomprehensibilitas significatur Ezech. 1. cum dicitur: *Similitudo super caput animalium firmamenti, quasi aspectus crystalli horribilis, & extensus super capita eorum desuper.* In quem locum D. Hieronymus docet firmamentum sustinens Dei thronum capitibus animalium imminere, nihil esse aliud, quam diuina mysteria secreta admodum esse, & incomprehensibilia, captumque omnem & intelligedi vim longè superantia. Idemque fuit expressum Exod. 24. cum Moses ascendens in montem, ut cum Deo loqueretur, dicitur ingressus in mediū nebulæ, quæ symbolum est obscuritatis, & caliginis, in qua perfectissimi etiam viri versantur, id quod etiam Iob testatur cap. 26. cum ait: *Qui tenet vultum solij sui, & expandit super illud nebulam suam.* Quem locum expendens D. Greg. lib. 17. Moral. cap. 18. *In vultu, inquit, solet cognito demonstrari, tenet ergo vultum, qui maiestatis suæ potentiam mortalibus abscondit: quam eandem ob causam dicitur super solium suum nebulam expandere, iuxta illud Psalm. 17. Quis posuit tenebras latibulum suum.* Tertia expositio est aliorum. Per hunc librum intelligentium Christum, cuius septem sigilla, septem sunt nostræ redemptionis mysteria, in ceremonijs, & figuris legalibus abscondita, quemadmodum docet D. Hilar. præfat. sua in Psalm. Primū est, Incarnatio. Secundum, Natiuitas. Tertium, Passio. Quartum, Resurrectio. Quintum, Ascensio. Sextum, Missio Spiritus sancti. Septimum, Aduentus ad iudicium.

Quod autem Christus liber sit, prodari potest ex illis verbis Psalm. 138. *Et in libro tuo omnes scribentur.* Etenim de Christo qui de se loquens, dicit se esse librum, in quo omnes prædestinati scribuntur, eum locum intellexerunt Haymo, Magister sententiarum, & alij. Unde ipse Christus de se tanquam de libro loquens ait Esaiæ 49. *In manibus meis descripsi te.* Hic liber fuit apertus, & extensus in cruce, ut omnes in eo maximarum virtutum exempla perlegerent, vimque illam amoris, quo Deus mortales fuit prosequutus, intelligerent: scriptus erat intus & foris: intus quidem per amorem & dolorem: foris autem per vulnera: quia verò foris labores tantum, quos pro nobis ferebat, videbamus: opus fuit lancea latus eius aperiri, ut magnitudinem amoris, à quo exteriora illa signa oriebantur, coneremus.

Eodemque pertinet illud Esaiæ 30. *Erant oculi tui videntes præceptorē tuum,* quia enim Christus & præceptor erat simul, & liber, ipsemet in seipso tanquam in libro dabat omnis probitatis documenta: Quia verò satis erat ad illum, vel tacentem respicere, ad hanc cælestem doctrinam capellendam, idcirco dicitur: *Erunt oculi tui videntes,* non autem erunt aures tuæ audientes, quia nimirum hic liber totus clarissimis virtutum omnium exemplis, quasi maioribus notis, scriptus erat, ut etiā ab ijs, qui longè erant, optimè legi posset. Sed vide quid sequatur. *Et aures tuæ audient verbum moneus post tergum.* In quo indicatur, nec tanta amoris signa satis fuisse ad hominem molliēdum, quin potius negligisse, & terga dedisse tanto præceptorī, simulque significati maximum Christi in homines amorem, qui ab illis derelictus, non cessat tamen post tergum sequi, & illis verbis clamare Cantic. 6. *Reuertere, reuertere. Sunamitis: reuertere, reuertere ut intueamur te.* In quem locum idem Hugo obseruauit quater repeti: *Reuertere,* propter quatuor affectiones: Gaudium scilicet, tristitiam, timorem, & spem: quibus ut ad creaturas conuertimur: ita ad Deum reuerti prouocamur.

D. Gregor.
Peccata suo
tempore pu-
nienda, refer-
uat Deus.
Iob. 14. 17.
Rom. 2. 5.

VII.
D. Hieron.
Captum no-
strum super-
rans diuina
mysteria.
Exod. 24. 18.
Iob. 26. 9.
D. Greg.
Vultum ab-
scondere,
quid.
Psalm. 17. 12.
Christus li-
ber signatus.
D. Hilar.

VIII.
Psalm. 138. 15.
Christus li-
ber prædesti-
natorum.
Haymo.
Magister.
Esai. 49. 19.

IX.
Esai. 30. 21.

Christum vi-
dendo, disci-
mus.

Clamat post
peccatorē
Christus.
Cant. 9. 12.
Hugo.

X. Verum ut ad institutum reuertamur, de Christo plerique interpretantur librum illum, de quo Dominus ad Abacuch, cap. 2. ita loquitur: *scribe visum, & explana eum super tabulas, ut percurrat qui legerit eum: seu ut Septuaginta transtulerunt, ut persequatur qui legit in ea:* quo loco precipit Deus Propheta, ut scribat librum maiusculis characteribus, illumque in tabulis explicet, ut qui legerit non hareat, sed facile percurrat scripturam, & persequatur, id est, continuet absque vlla cunctatione, qui liber super tabulas explicatus, Christus est in cruce extensus, maiusculis literis conscriptus, id est, quam maximis & clarissimis virtutum exemplis, ut nemo in eis perlegendis possit hærere, sed si velit facile lectionem persequatur, & inde sibi viuendi normam possit accipere. Quem sensum reddidisse videtur Paraphrastes Chaldaicus, cum ita transtulit: *scribe prophetiam & explana eam in libro legis, ut festinet ad sapientiam assequendam quicumque legerit in ea: vbi per librum legis, Christus accipiendus est, qui cum Patre loquens Psalm. 39. ait: Et legem tuam in medio cordis mei.* Eodem sensu exponi potest illud Esai. 8. *Sume tibi librum grandem, & scribe in eo stylo hominis: vbi ad literam stylo hominis significat sty- lum perspicuum, & vulgarem, qui ab omnibus possit intelligi.*

XI. Igitur in Christo Pater stylo hominis conscripsit virtutum omnium exempla, ut à quouis clarè perspicui possent ad imitandum, simulque illud indicatur Deum ante incarnationem, non stylo hominis, sed Angeli scribere consueuisse, quia difficilè admodum intelligi poterat, & non nisi à subtilioribus & perfectioribus, perfectum vitæ genus, humilitate, patientia inimicorum dilectione, aliisque similibus contineri. At post incarnationem eandem doctrinam in Christo, stylo hominis, id est, grandibus notis, clarissimisque, & illustrissimis eandem virtutum exemplis conscriptam fuisse, ut à quouis, vel rudi, & imperito percipi possit, & ante oculos ad imitandum proponi. Denique Christum librum fuisse in cruce præcipuè explicatum, disertis verbis docuit Paulus ad Galatas 3. cum dixit: *O insensati Galatae, quis vos fascinauit, non obedire veritati, ante quorum oculos Iesus Christus prescriptus est, & in vobis crucifixus? Quo loco, qui legunt prescriptus, veluti Ambrosius, & alij, illud significari arbitrantur, vique aded Galatas dementatos fuisse ut existimarent, Christum proscriptione damnatum, & tanquam iniquum aliquem meritò crucifixum, & D. Hieronymus qui etiam legit prescriptus, hoc sensu, ante quorum oculos Christus prescriptus est, id est, quibus per meam prædicationem ita manifesta est passio eius, ut ipsum ante oculos pendere putaretis, prescriptus in quam est, id est, sententiam damnationis accepit. Et quidem apud Romanos erat genus quoddam damnationis, quod *ἀγορεύω*, id est, proscriptionem appellabant. Alij tamen in bonam partem sic locum accipiunt, ante quorum fidei oculos Christus crucifixus est, quasi liber depictus, ac descriptus illustrissimis amoris documentis, atque hi non prescriptus legunt, sed prescriptus, id est, ante scriptus, seu depictus, quemadmodum legunt Diuus Chrysostomus, Theophylactus, & alij. Id enim significat verbum Græcum *ἀγορεύω*, solèctum tum ad picturam, tum ad scripturam referri, ut sit sensus Christum cruci affixum fuisse, veluti librum apertum & explicatum ante oculos fidelium propositum, in quo peccati turpitudinem (propter quam abolendam necesse fuit Christum pati) gratiæ splendorem, virtutum pulchritudinem, Dei bonitatem, sapientiam, potentiam, & incredibilem in homines amorem facile possint perlegere.*

XII. Rectè quidem hæc omnia dicuntur, sed ad visionem Ioannis minus accommodatè: quid enim attinet iuxta hanc tertiam expositionem, Christum interpretari librum illum, quem idem Christus de manu Dei accepit? alioqui quid inter librum.

librum, & accipientem librum interesset? Non video etiam cur iuxta primam vniuersa scriptura, & multo minus iuxta secundam, diuinæ sapientiæ arcana in vniuersum nomine huius libri accipiantur, cum non omnia, quæ diuinæ literæ complectuntur, ad propositum & mysteriū visionis Ioanni ostensa pertinerent.

Quare existimamus librum hunc nullum esse alium, quam hunc ipsum librum Apocalypsis, seu Apocalypsis mysteria, per visionem in libro illo imaginario ob signata, & inclusa: quorum explicationem solus agnus tradere potuit. In quam sententiam eò libentius adducor, quòd aptius video libri mysterium cum Apocalypsi conuenire: septem enim libri sigilla, sunt septem visiones præcipuæ, quas initio diximus toto hoc opere comprehendere: tunc apertis sigillis narrat Ioannes sequentibus capitibus, illa se vidisse admiranda, quæ deinceps commemorat, vt nemini iam dubium esse debeat, librum illum, cuius signaculis resignatis, visiones hoc opere commemoratæ apparuerunt, hunc ipsum esse Apocalypsis librum, qui eas continet, cuius enim alterius libri, quàm Apocalypsis esse possunt Apocalypsis mysteria? Deinde cum Ioannes in spiritu cælum ascendere iussus fuisset, vt ei ostenderentur, quæ citò fieri oportet, ostensus autem ei sit liber primùm signatus, deinde apertus, in quo ea tantum vidit, quæ ipse hoc opere commemorat, quem alium quæso librum ei ostensum & apertum existimare oporteat, quàm hanc eandem Apocalypsim eiusmodi mysteria continentem: atque hanc de hoc libro sententiam sequitur Pannonius super illa verba: *Et nemo poterat neque in cælo, neque in terra, neque subius terram aperire librum.* Hinc etiam difficultatem huius libri licet intelligere, cum dicatur septem signatus sigillis, id est, septem obscurissimas visiones complectens, quæ propter summam difficultatem sigilla appellantur: simul etiam indicatur libri præstantia, neque enim vilia, sed pretiosa tam multis sigillis clausi, & ob signari solent.

Explicatio illius sententiæ: *Ecce vicit leo de tribu Iuda, radix Dauid.*

SECTIO II.

Flentem Ioannem, quod nullus neque in terra, neque in cælo, neque subius terram, id est, neque Angelus, neque homo, neque dæmon, librum illum, quem viderat, posset respicere, nedum aperire, vnus e viginti quatuor senioribus his verbis animauit, *Ne fiseris, Ecce vicit leo de tribu Iuda radix Dauid aperire librum, & soluere septem signacula eius:* quibus Ioanni spem iniecit fore, vt Christus, qui omnia omnino tanquam leo vincit, atque propter diuinæ potentia magnitudinem omnia potest, etiam librum illum resignaret, & ita mysteria in eo comprehensa vulgarentur. In qua sententia duo expositionem desiderant. Vnum est, cur Christus leoni comparatur: alterum, cur appelletur radix Dauid.

Quod igitur ad primam attinet: Christum Dominum in sacris literis leonem appellari perspicuum est, potissimum ex Genesis 49. vbi Iacob ad Messiam respiciens ex Iuda nasciturum, sic Iudam filio benedicendo alloquitur. *Carculus leonis Iuda ad pradam filii mi ascendisti, requiescens accubasti ut leo.* Quem locum de Messia, vel ipsi Iudaorum Rabbini interpretantur. Atque hac de re legendus est Abulensis in suis Paradoxis, Paradoxo 2. Eius autem similitudinis possunt rursus afferri rationes. Prima ducitur ex fortitudine, quam eandem ob causam Messias tauro & Rhinoceroti comparatur Deut. 33. eum dici ut, *Quasi primogeniti tauri pulchritudo eius, cornua illius cornua Rhinocerotis, in ipsis ventilabit gentes usque ad ter-*